

38 Tajenka („neskrytá“)

Tajenka je věnováná článku 19.

Tajenka („neskrytá“ – toto označení se vlastně v předkládané úloze vůbec neobjeví) – umístění tajenky je zřejmé z podoby předkládané nebo vyluštěné úlohy:

- tajenka umístěná v „legendovaném směru“. Nejběžnější způsob zapojení tajenky do křížkové úlohy. Převážně se s ní setkáváme u křížkových úloh s úplným křížováním, tedy u křížovek (například pdf 1/ 1, 5 a 7).

- tajenka, která není umístěna v žádném „legendovaném směru“. V současnosti jsou políčka se znaky tajenky zpravidla podbarvena, dříve byla například označena tečkou apod. (pdf 4;

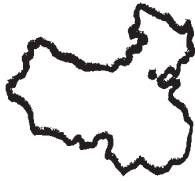
7; 8; 9; 10; 11 aj.).

- tajenka, která „vyplyne“ po vyluštění celé úlohy. Například v případě polodokreslovky může obrazec (rozdělovací značky, obrys a síťka) vytvořit heslo křížovky. V úloze 1 na této straně tvoří rozdělovací silné linky v polomozaikové heslo křížovky (viz podnadpis).

- v případě uvedení „klíče“ pro skrytou tajenku v podnadpisu úlohy luštitel po vyluštění úlohy tajenku jen přečte – nejedná se tedy o úlohu se skrytou tajenkou. V pdf 2 je umístění tajenky uvedeno v zadání úlohy (třetí písmena každého řetězce).

Skrytá tajenka je v pdf 1/6 – (klíč - poslední dvě písmena vpisovaných výrazů).

V 2. století př. n. l. nechal panovník Eumenés z Pergamonu (197 až 159 př. n. l.) v Malé Asii vyrábět (1) z kůže telat, hovězího dobytka nebo koz. Tento nový materiál postupně nahradil papyrus a používal se do středověku. Místem, kde se však zrodila moderní výroba papíru, je (viz heslo křížovky).

Zhruba v roce 105 n. l. vládní úředník Cchaj Lun z provincie Chu-nan vyrobil z nakrájené vařené kůry morušovníku, kopí a staré rybářské sítě materiál, na který by se dalo psát. Všechny suroviny potom zalil vodou, aby vznikla kaše. Nakonec vytáhl vláknata ven, kaši nalil do bambusových forem a ty položil na ploché kameny, aby uschly. Tak vznikly první stránky „papíru“.

V Číně byla výroba papíru považována za státní tajemství, což je také důvod, proč trvalo přes (2), než si z Asie našel cestu do Evropy. První evropskou zemí, kde byl papír vyroben, se stalo v roce 1144 n. l. Španělsko. Po něm následovala v roce 1268 Itálie, kde byly postaveny i první papírny. Francie začala s výrobou drahého lněného a kopového papíru zhruba v roce 1270. První německé papírny dal v Norimberku postavit obchodník a měšťský radní Ulman Stromer v roce 1390.

PÍSMENNÁ POLOMOZAIKOVÁ POLODOKRESLOVÁ KŘÍŽOVKA (1)

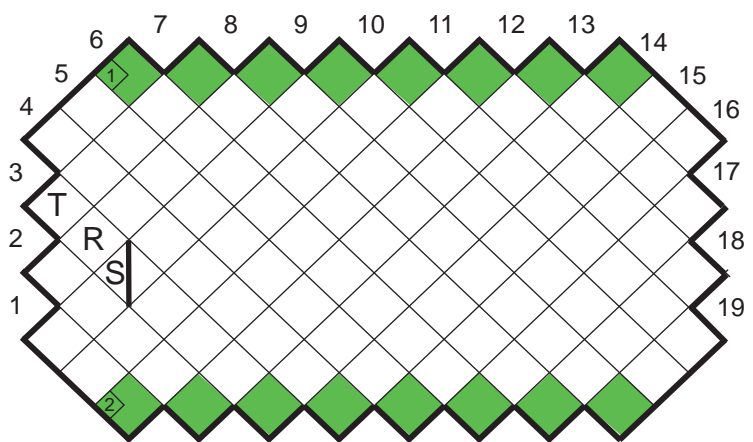
Doplněním rozdělovacích linek získáte heslo křížovky.

ZLEVA VPRAVO DOLŮ: 1. Fotbalové zámezí. - 2. Starší značka počítačů. - 3. Shluk stejných rostlin; stroj na stlačování; římská bohyně úrody. - 4. Proud; koně (básnický); slovensky „jací“. - 5. Hrad Jana Roháče z Dubé; druh koření; huspenina. - 6. Malý noční hlodavec; mužské jméno; rýnský člun; rozdrobená hmota. - 7. Sídlo v Zairu; citoslovce ošklivosti; opak praxe. - 8. Domácky Radek; primát; záře. - 9. Masový pokrm; zratka Linky důvěry; citoslovce bolesti; pěnivý nápoj. - 10. Sbohem; předmět; jednotka množství. - 11. Římských

1450; název značky metru; hmyzí společenství. - 12. Americký ekonom. - 13. Anebo.

ZPRAVA VLEVO DOLŮ: 7. Výzva k tichu. - 8. Anglický básník. - 9. Čilý pohyb; tropická zelenina. - 10. Anglická dutá míra; okolo; stovky. - 11. Vojenští soudci; citoslovce bolesti. - 12. Nevolnost; napsaná kopie; důlní pracoviště (slangově). - 13. Náš protektorátní premiér; značka tuny; krutý člověk; černě zbarvení koně. - 14. Po délce; sumerská drobná míra; iniciály pěvkyně Destinnové; zámek nedaleko Jaroměře. - 15. Kód Etiopie; biblická pramáti; slomizační slabika; předložka; vlastní dravým ptákům. - 16. Borovicový les; kožený pytel; citoslovce sykotu; domýšlivce (hovorově). - 17. Knedlíček do polévky; nevojenský život. - 18. Tropický strom s ořechy para. - 19. Direkt (zastarale).

Pomůcka: 7. Euli. - 8. Eliot. - 12. Eaton. - 14. Še.

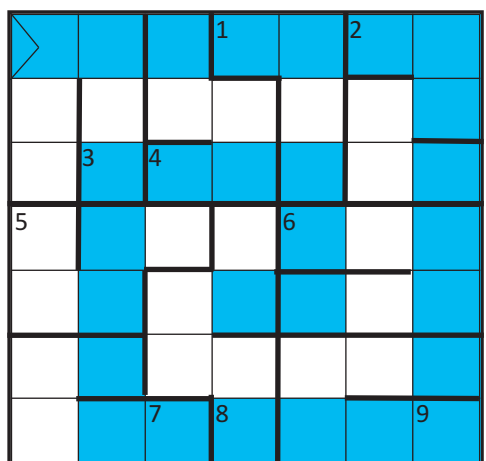
Rěšení: Zleva vpravo - Aut; Atar; trs, lis Ops; tok, ori, akt; Sion, kopr, sulec; pích, kus; MLD, em, roj; Eaton; neb - pergamen, tisíc let, čína. Odo, aak, droj; Euli, or, teorie; Radošek, op, svit; guliáš LD, ach, piv; adie, věc, Ot.

Monografie Vítězslava Rzounka

STŘÍDAVÁ DOPLŇOVAČKA (2)

MEANDROVITĚ: 1. Francouzské mužské jméno. - 2. Zajišťovací strojní součástka. - 3. Úcty. - 4. Ten, kdo podává nabídku. - 5. V konečném případě z mnoha případů tvořících časovou řadu. - 6. Zvědaví lidé. - 7. Náčiní k zametání. - 8. Individuální vývoj organismu od zárodku do zániku. - 9. Členský stát USA.

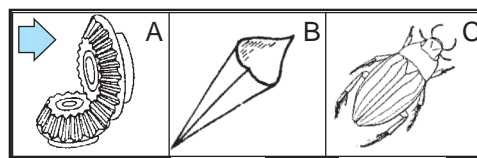
Pomůcka (výčet shluků v nepodbarvených políčkách): ÁK, CT, ČK, DA, ED, EN, ET, IL, LA, NA, NT, OG, OS, PO, RA, SK, TE, TI, VC, VĚ, ZE.

Rěšení: Ěmilie; zvělačka, smetáky, ontogeneze, Nebraska - Vilém Závada aneb o smyslu poezie.

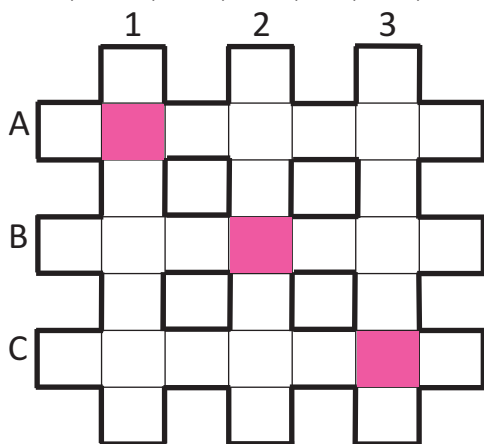
Sbírka J. S. Machara

SEDMIPÍSMENNÁ DOPLŇOVAČKA (3)

SVISLE: 1. Otáčivá kruhová zábavní atrakce. - 2. Ohraničené bujení kůže různého původu. - 3. Chodit bez cíle.

Pomůcka (shluky, z kterých jsou složeny vpisované výrazy): AKA, BLO, KOL, KOLÍ, KOR, NOUT, NTOM, OMIL, OTOČ, SOU, UDIR, VOD.

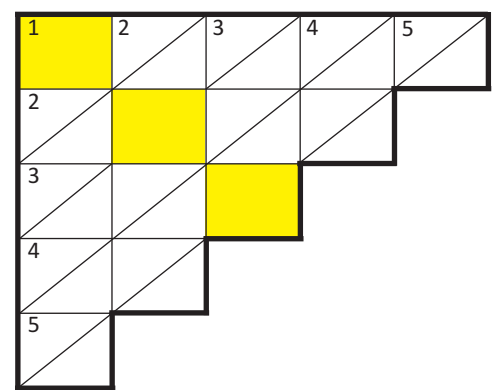
Rěšení: Vodorovně - Soukolí, kornout, vodomil. Svisle - Kolotoč, akantom, bloudit - Ohl.

Divadelní soubor, který Miloslav Šimek spoluzaložil

PÍSMENNÁ KŘÍŽOVKA (4)

VODOROVNĚ I SVISLE: 1. Vosková svíce. - 2. Ochucené solí. - 3. Studentské obydlí. - 4. Odrůda jabloně (ve valašském nářečí). - 5. Bebizační slabika.

Pomůcka: 4. Vině.

Rěšení: Voskovice, osoleně, kolej, Vině, ce - Voj.

Umístění tajenky bývá zpravidla symetrické (výjimku snad tvoří tzv. „švédky“ - křížovky s vepsanou legendou, které mají zpravidla asymetrický obrazec).

V úloze 1 tvoří tajenku vpisované znaky a heslo rozdělovací linky.

Spirálovitě umístěná tajenka je v úloze 2.

V úhlopříčce jsou tajenky v úlohách 3 a 4. Tajenka v úloze 4 navíc povyšuje doplňovačku na křížovku.